

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 26 november 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och hälsa på idrottsforum.org

Det är inte bara övervikt och fetma som föranleder satsningar på fysisk aktivitet. Ett fysiskt aktivt liv är den enskilt bästa preventiva insatsen mot ohälsa i allmänhet. Tjänstgörande redaktör, som i ett tidigare liv forskade om arbetsrelaterad ohälsa av det slag som leder till för samhället kostbara sjukskrivningar och i värsta fall till att den enskilde för all framtid måste lämna arbetslivet, kunde vid läsning av sjukjournaler och utredningar från offentliga myndigheter rörande ersättningskrav för sjukdomar och skador uppkomma som en följd av arbetet ibland suckande konstatera att om arbetslivet erbjöd friskvård i form av regelbunden fysisk aktivitet, så skulle många fall av diffusa axel-, nack- och ryggbesvär aldrig uppkomma och ge upphov till subjektivt lidande och samhällsliga kostnader. Det har gått ett drygt kvartssekel sedan dess, och det är förvisso glädjande att åtminstone den teoretiska kunskapen nu finns om värdet av ett fysiskt aktivt liv, och att tillämpningar som till exempel företeelsen "fysisk aktivitet på recept" faktiskt kan visas vara ett verksamt botemedel mot vissa typer av besvär, såväl i rörelseapparaten som i det centrala nervsystemet. Flera aspekter av sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa avhandlas i antologin *Sport and Physical Activity: The Role of Health Promotion*, sammanställd av Jacqueline Merchant, Barbara L. Griffin och Anne Charnock (Palgrave Macmillan), som primärt är en lärobok för idrottslärarstudenter. I sin recension av boken konstaterar Jørn Hansen att det dessvärre i ganska stor utsträckning handlar om gammal skåpmat som inte lyfts vare sig analytiskt eller som praktik. Löftet att boken ska vara "student friendly" infrias med andra ord med råge.

Långt mellan guldskornen

Jørn Hansen

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense

*Jacqueline Merchant, Barbara L. Griffin & Anne Charnock (red)***Sport and Physical Activity: The Role of Health Promotion**

322 sidor, hft.

Basingstoke, Hamps.: PalgraveMacmillan 2007

ISBN 978-1-4039-3412-3

Begreber som "active living" og "healthy lifestyle" er i løbet af det sidste årti blevet integreret i de fleste idrætsuddannelser verden over. Hvor de fleste idræts-uddannelser tidligere tog udgangspunkt i sporten og gymnastikken ud fra en pædagogisk-, trænings- og bevægelsesmæssig forståelsesramme har behovet for sundhedsfremme udvidet denne forståelsesramme med begrebet fysisk aktivitet, samtidig med at der internationalt er blevet etableret, hvad jeg vil betegne som en WHO-konsensus, i tilgangen til sundhedsfremme og fysisk aktivitet. Når jeg skriver tilgang i stedet for forskning eller studier er det helt bevidst, fordi meget arbejde med fysisk aktivitet og sundhedsfremme i højere grad er præget af praktiske anvisninger på, hvorledes fremtidens idrætspædagoger i overensstemmelse med diverse

Edited by J. Merchant, B.L. Griffin, A. Charnock

Sport and Physical Activity

The Role of Health Promotion

nationers folkesundhedsprogrammer kan intervenere for at fremme fysisk aktivitet i sundhedsøjemed.

Antologien *Sport and Physical Activity* er udtryk for denne nyere tendens inden for uddannelsen af idrætslærere eller "Physical Education teachers" som det efterhånden er kommet til at hedde i internationalt sprogbrug, og henvender sig da også som en lærebog primært til studerende. De tre redaktører er alle knyttede til sundhedsuddannelser ved University of Sunderland, og de 19 artikler har som forståelsesramme for arbejdet med sundhedsfremme den angelsaksiske verden, hvad dog ikke adskiller sig synderligt fra WHO's forståelsesramme. Aktuelt refereres der til den britiske regerings ønske om sundhedsfremme, som det blev formuleret i 2004 i *Choosing Health. White Paper* og som efter alt at dømme har stor lighed med den danske regerings program *Sund hele livet* fra 2003 og sikkert også kan genfindes i den svenske regerings sundhedsprogrammer. Interessant er det således, at ind-delingen af antologiens artikler i fire hoveddele spiller flot sammen med den danske regerings sundhedsprogram. Bogens første del omhandler en introduktion til sundhedsfremme, sport og fysisk aktivitet som begreber, medens de tre følgende dele "Health of the Individual", "Health of Communities" og "Health of Society" fuldstændigt overlapper tredelingen i *Sund hele livet*: Hvad kan den enkelte gøre for fremme af sundheden, hvad kan fællesskaberne gøre og hvad kan det offentlige gøre. Jo, der er tale om konsensus både i denne tredeling, og når talen kommer om social ulighed i sundhed – et område, hvor WHO generelt har sat diverse regeringsprogrammer over for en næsten uløselig opgave.

At vurdere alle 19 artikler vil være en dræbende opgave for såvel anmelderen som læseren af anmeldelsen, især fordi der generelt er langt mellem de store guldkorn. For eksempel får vi i artiklen "Health Benefits of Physical Activity across the Lifespan" at vide, at "healthy eating and appropriate regular exercise is the key" (s. 78). For de fleste artikler gælder, at de i deres bestræbelser på fremme af sundhed og fysisk aktivitet i deres praksisanvisninger er enormt velmenende, men sjældent påviser store resultater. I fokus er påpegningen af, hvor vigtig fysisk aktivitet er for fremme af sundheden. Dette er dokumenteret, siges der i de fleste artikler, men alligevel bruges der rigeligt med spalteplass til at henviser til slig dokumentation. Konsensus-traditionen betyder tilsyneladende referencer selv til banaliteter. Vedrørende Prochaskas og DiClementes kendte *stages of chance model* står der således ordret: "The model identifies five stages of chance (Marcus and Forsyth, 2003)" (s. 110).

Det ligger i sagens natur, at anvisningerne på praktisk intervention ikke indeholder større passager med samfundskritiske overvejelser; kun én artikel, "Culture, Lifestyle and Identity: Constructing the Healthy You", diskutere den disciplinerende side af fysisk aktivitet og sundhedsfremme. I stedet er der i højere grad tale om såkaldte politisk korrekte tilgange til de velmenende sundhedsfremmende tiltag. I bogen er derfor også artikler, der omhandler "Ethnicity and Health Promotion"; "Disability, Sport and Exercise" samt "Gender and Sport: Promoting/Preventing Health in Our Schools" – hvor det i konklusionen bliver pointeret: "we need to address the low participation rates and drop out rates of girls in sport and physical activity" (s. 198).

De efter min opfattelse bedste artikler i bogen udgøres af de to første artikler, der tager fat på de definatoriske og praktiske problemer, der er forbundet med brugen af begreberne sport og fysisk aktivitet inden for den samme sundhedskontekst – der kommer der i det mindste en række interessante bud på, hvorledes man kan omgå disse problemer. Endvidere er der en brugbar oversigtsartikel om udviklingen inden for FN og WHO i arbejdet med sundhedsfremme, "Global Health Promotion: Issues, Principles and Practice", som også har blik for det sendrægtige og indviklede ved det bureaukratiske verdenssundhedssystem.

Sammenfattende præsenterer antologien en række artikler, der berører velkendte problemstillinger, uden at disse analytisk eller i praksis løftes op på et højere plan. Bogen præsenterer sig selv som "student friendly", måske har den været lidt for venlig i hovedparten af artiklerne.

© Jørn Hansen 2008

Köp boken från [Bokus.se](#)

Kjøp boken fra [Capris.no](#)

Køb bogen fra [Adlibris.dk](#)

Buy this book from [Amazon.co.uk](#)

Buy this book from [Amazon.com](#)